

• Horváth Dezső riportkönyvéről

A csángó élet szötte

„Mivé lettél csángómagyar?” címmel jelent meg Horváth Dezső riportkönyve arról a moldvai útról, amelyet Gyenes Kálmán fotóriporterrel írtak 1998-ban. A Bába és Társai által kiadott kötet láttelepet ad a magyar iskolák és papok nélküli, szinte archaikus társadalomban élő csángó világról.

Tanúja voltam: Horváth Dezső író és újságíró egyszer kis híján keresztben nyelte le a pápai nunciust, persze átvitt értelemben, egy interjú közben, mely arról szólt, hogy a moldvai csángó magyarok miért nem kaphatnak magyarul beszélő papokat. A mind-egyre diplomatikusan kitérő Angelo Acerbi érsek bizonyára nem csodálkozna, hogy Horváth Dezsőnek a moldvai magyarok iránti elköltelezett-sége azóta megérlelte a szerző „Mivé lettél csángómagyar?” című riportkönyvét. A könyv egy moldvai út élményanyagából és egy élet készülődése során felgyűlt bölcsességből, valamint, ahogy egy riport esetében illik is, e nép iránti szeretetből vétezt. Ezek az élmények azok, amelyek oly élővé és lebilincselővé teszik a könyvet, ez a megérett gondolkodás az, amely a felszínes tömegkultúrától a mély gyökerű népi kultúrára irányítja a figyelmet. És ez a szeretet az, amit Horváth Dezső könyvének klézsei asszonya említ fel, aki azért megy el a csíksomlyói búcsúba, mert ott szinte a bőrén érezheti a gyönyörűséget, hogy sok ember magyarul énekel együtt.

Horváth Dezső könyve riport, a műfaj magyar hagyományainak legnemesebb ér-

telmében. Elbeszélő, leíró, meggondolodtató és tényközlő egyben. Mindez együtt kiegyensúlyozott is, mert a szerző tudja, hogy hol húzódik a nemzeti ideológiák fő csapásai, és nem azokon halad, hanem mindig arra, amerre az eszmék emberi sorsokban is megtestesülnek. „A legszimplább élet is több fonalból szövődik, akár a legszebb szötte” – állapítja meg a szerző, és ez riportjának hitvallása is. Könyvéből nem a sajtóból kilesett portrék, hanem a csángó emberek igazi arca, vélekedése és sorsa világlik ki. Horváth Dezső tudja, hogy témája nem egyenlő: a csángó megmaradás éppúgy foglalkoztatja, mint a beolvadás, a nyelv és kultúra megőrzése ugyanúgy, mint az alkalmazkodás. Ennyivel tartozik a valóságnak. Persze, Horváth Dezső, ha választhat mindig az érzékleteset, az élet színeivel telít választja, és nem a pusztát, ám pontos tényközlést, amelyből, újságírói tapasztalatából tudja, egyhamar papírválóság lesz.

Horváth Dezső könyvével az olvasó az érdekes útínapló és a gondolati szálakkal átszőtt riport mellé egyebet is kap. Tudom, a szerző rendszert önironikus fordulatokba rejti emberszerető szentenciáit, itt azonban többről van szó. Egy magyar kultúrájú archaikus világra rátelepedett idegen, zsarnoki rendszer, majd a rászakadt modernitás lépésről lépésre olyan problémák elé állítja az olvasót, amelyek saját társadalmában is jelen vannak – ha komolyan veszi őket.

Panek Sándor

Horváth Dezső könyvét ma 16 órakor mutatják be a Százszorszép Gyermekházban.

Liget-kártya

• Munkatársunktól

Tizenkét szegedi üzletben kedvezményes vásárlásra is jogosít az a kártya, amelyet az idei Liget-fesztivál újdonságaként adtak ki. A liget-beli rendezvényekre szóló, elővételben is megvásárolható Liget-kártya kedvezményei augusztus 31-éig használhatók fel. A fesztivál minden belépődíjas rendezvényére külön kártya váltható: a három Óz előadásra, a három esti koncertre és a Padó-Dó záróbulijára; valamint a nyolcadik, „biankó”-

kártyával két tetszőleges program látogatható. A kártyák megvásárolhatók a szatmári jegyirodában (Deák Ferenc u. 27.) és a Kárási utcai jegypénztárban 380-720 forintot áron (a biankó kártya ára: 1020 forint).

A Liget-fesztivál szervezői továbbra is várják azokat az általános iskolás csoportokat, amelyek a fesztivál ideje alatt bemutatkoznak a Liget kasszínópánán. Jelentkezni a szabadtéri és a Kárási utcai jegyirodában lehet.

• Munkatársunktól

Az Országgyűlés 2000. január 1-jei hatállyal a felsőoktatási intézményeket és egyes karokat – az átalakulással létesülő új állami felsőoktatási intézmények egyidejű jogutódlásával – átalakítja. Az alábbiakban a parlament által e héten elfogadott törvény lényegét ismertetjük.

Az Államigazgatási Főiskola és a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem jogutód intézménye a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem (Budapest).

A Debreceni Agrártudományi Egyetem (kivéve az attól különváló hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Főiskolai Kart és a szarvasi

Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kart), a Debreceni Orvostudományi Egyetem, a Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola és a Kossuth Lajos Tudományegyetem jogutód intézménye a Debreceni Egyetem (Debrecen).

A budapesti Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, a Budapesti Tanítóképző Főiskola és az Eötvös Loránd Tudományegyetem jogutód intézménye az Eötvös Loránd Tudományegyetem (Budapest).

Az Állatorvostudományi Egyetem, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem (kivéve az attól különváló mezőgazdasági Főiskolai Kart és a nyíregyházi

• Hoppon maradt amerikaiak?

Tolongás a kábelgyári ingatlanért

Mindkét irányból behajtani tilos? Kapós lett a kábelgyár. (Fotó: Schmidt Andrea)

A valahai kábelgyár négy utca által határolt területe több vállalkozó fantáziáját mozgatta meg az eltelt fél esztendőben. A kulisszák mögött tárgyalnak egymással az érintettek, ám végeredmény még mindig nincs: nem tudni, ki veszi meg az ingatlanegyüttest.

A kábelgyár utolsóinak elküldött húsz embere 1998. november 20-án csukta be maga mögött a kaput. Ekkor a Szegedi Kábelgyárt már rég nem hívták Szegedi Kábelgyárnak, a céget ugyanis 1996 októberében a kisteleki gyárhoz csatolták. Tavaly pedig, amikor a tulajdonos, a Siemens Rt. – az egyetlen Duna Kábel Kft.-t lezárta – sorra felszámolta és értékesítette hazai kábelgyártó kapacitását, köztük a kisteleki céget is, arról „lehámozta” Szegedet. A mezelen ingatlanegyüttes ma Szegedi Általános Ipari Kft. néven fut, tulajdonjogilag pedig a Siemens Investor Kft.-hez tartozik.

A kábelgyárért bezárása után rohamra indultak érte az érdeklődők.

Az első komoly ajánlatot Fodor János volt kábelgyári dolgozó tette, aki ma ismert

vállalkozó, a Bruckner és Fodor Kft. ügyvezetője. A cég az ország több pontján tart fenn termelőegységeket, s zömmel katalizátorokat gyárt többek között amerikai háttérrel. Fodor kapcsán merült föl például repülőgépkatapult-gyártás a Huszár utcában. A vállalkozó hónapokig tárgyalta a Siemens-szel, míg végül mégsem szorodtak. Mivel az üzlet kútba eséséről egyik fél sem akart nyilatkozni lapunknak, csak meg nem erősített információkra tudunk hivatkozni, amelyek bizonyos elmaradt bankgaranciákról szólnak.

Kamara – ház nélkül

Egy másik komoly vevő a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara lett volna. A gazdasági önkormányzatról köztudott, régóta keres magának székházat, hiszen jelenleg nagyon magas bérleti díjat fizet – a tagság pénzéből – a Belvedere irodaházban. A CSMKIK költségvetésében 200 millió forint „van félretéve” székházvásárlásra – ez is nyílt titok.

Többször kértük a városvezetéstől, valamilyen formában segítsen székház-

gondunk megoldásában – mondta dr. Szeri István, a kamara elnöke. – Elfogadtunk volna telket, akár használatba is, nem ragaszkodtunk a tulajdonhoz. Ám minden próbálkozásunk kudarcra végződött.

A kamara alkudozott a Honvéd téri üres telekre, amelyet azonban a város és az egyetem közötti lehetséges ingatlancsere miatt tartózkodnak. Szóba került a Somogyi könyvtár mögötti placc, ahol is levéltárral közösen lehetett volna építkezni, ám a megyei közgyűlés egy pályázaton nem nyerte meg az ehhez szükséges pénzüsszeget. Gondolkodtak a Takaréktár utcai telekben, az agrárkamaraik székházban is. Ma a Világ Utca-jára Kft. és a Particum körüli egy lehetséges hely, ám, mint tudjuk, az ottani beruházás körül hemzsegek a kérdőjelek.

A lehetőségek között talán a legkomolyabban a kábelgyári ingatlan került szóba. A kamarának természetesen csak az irodaépültre, az étteremre és a garázsokra lett volna szüksége, a csarnokokba inkubátorházat szeretett volna telepíteni beruházókkal közösen, konzorcium formájában. A Siemens Rt. – dr. Szeri István

szerint – 800 millió forintot vételárba tett ajánlatot, ám ezt a kamara komolytalanulnak tartotta. A tárgyalások megszakadtak.

A város mint gesztor?

Lehetséges kamarai konzorciumtárs lett volna az LP Invest Kft., amely kockázati tőkebefektetéssel és tanácsadással foglalkozik. Amerikai befektetési alapoknak magyar projekteket, magyar cégeknek külföldi befektetőket keres. Duda Ernő, a cég ügyvezetője (a magyarországi Amerikai Gazdasági Kamara második alelnöke) arról tájékoztatott, hogy nekik a gyártelep hasznosítására voltak elképzeléseik.

– A Siemens-szel való tárgyalások során azok a partnerek, akiket közvetítetttem, vállalták volna az rt. feltételeit: a munkahelyteremtést, a környezeti károk felszámolását – mondta Duda Ernő. – Majd egyszer csak emelkedésnek indult a vételár, a megbeszélésekkel ellentétben pedig a környezetvédelmi szakértő nem mehetett be a gyár területére. A tárgyalások kurtán fufurcsán abbamaradtak. Három hónapot vesztegettem el feleslegesen erre a témá-

ra, és kényelmetlen helyzetbe kerültem az amerikai partnerekkel szemben is.

Dr. Timár Lászlót, Szeged alpolgármesterét azt követően kerestem fel, miután megtudtam: tárgyal a Siemens Rt. képviselőivel. Az alpolgármester a város szempontjából sikeres megbeszélésekről számolt be. Mint mondotta, az év elején kezdődtek a tárgyalások, s arról is szó volt, vegye meg a város az ingatlanegyüttest.

– Ezt természetesen nem vállalhatja föl egy önkormányzat – magyarázta dr. Timár László –, ám látszott, lehetőség kínálkozik arra, hogy a város „gesztor” lehessen egy üzlet létrejöttében. Ennek fejében pedig nem vevőkijelölési jogot, de ahhoz hasonló kértünk: beleszólást abba, hogy a vevő által ki nem használt volt kábelgyári ingatlanokba az önkormányzat mely egységeit telepítheti.

Siemens-távlatok

Az alpolgármester szavai-iból az derült ki, ő közvetít a potenciális vevő és a Siemens Rt. között, s a vásárló is egyeztetni szándéka az önkormányzattal. A volt kábelgyár ügyében állítólag a felek közel kerültek a szerződés megkötéséhez, az Anonymus pedig nagy valószínűséggel egy élelmiszer-nagykereskedő. Szeged önkormányzata azzal számol, ha bizonyos intézményeit fel kell újítania, akkor azokat ideiglenes jelleggel a Huszár utcába költöztetheti. Az alpolgármester ajánlani tud olyan vállalkozókat is a vevőnek, akik a kábelgyárban foglalkoztatási gondokat oldanának meg. A Siemens-szel létrejött egyetértés magában hordoz további együttműködési lehetőségeket: a városi közvilágítás korszerűsítésével, kórházi gép- és műszerbeszerzésekkel kapcsolatban.

Hogy a kör bezáruljon, a kábelgyári ingatlanok ügyében érdeklődtem a Siemens Rt.-nél is. Kérdéseimre válaszulva Btró Péter kommunikációs igazgató röviden azt mondta el, hogy a jelenlegi partnernél egyik korábbi érdeklődő sem tett jobb ajánlatot. Ám egyelőre még szó sincs arról, hogy szerződés kötés előtt állnak...

Fekete Klára

Az új évezred új egyetememei

Mezőgazdasági Főiskolai Kart), a Jászberényi Tanítóképző Főiskola, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem (kivéve az attól különváló kecskeméti Kertészeti Főiskolai Kart) és az Ybl Miklós Műszaki Főiskola jogutód intézménye a Szent István Egyetem (Gödöllő).

A kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola és a Pannon Agrártudományi Egyetem kaposvári Állattenyésztési Kar jogutód intézménye a Kaposvári Egyetem (Kaposvár).

A sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskola és a Miskolci Egyetem (kivéve az attól különváló Dunaújvárosi Főiskolai Kart) jogutód intézménye a Miskolci Egyetem (Miskolc).

A győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola, a soproni Benedek Elek Pedagógiai Főiskola, a Pannon Agrártudományi Egyetem mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar és a Soproni Egyetem jogutód intézménye a Nyugat-Magyarországi Egyetem (Sopron).

A szekszárdi Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola, a Janus Pannonius Tudományegyetem és a Pécsi Orvostudományi Egyetem jogutód intézménye a Pécsi Tudományegyetem (Pécs).

A Haynall Imre Egészségtudományi Egyetem, a Magyar Testnevelési Egyetem és a Semmelweis Orvostudományi Egyetem jogutód intézménye a Sem-

melweis Egyetem (Budapest).

A József Attila Tudományegyetem, a Debreceni Agrártudományi Egyetem Hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Főiskolai Kar, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem jogutód intézménye a Szegedi Tudományegyetem (Szeged).

A kesztelyi Pannon Agrártudományi Egyetem (kivéve az attól különváló kaposvári Állattenyésztési Kar és a mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar) és a Veszprémi Egyetem jogutód intézménye a Veszprémi Egyetem (Veszprém).

A Bolyai János Katonai

Műszaki Főiskola és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jogutód intézménye a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (Budapest).

A Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskola, a Külkereskedelmi Főiskola és a Pénzügyi és Számviteli Főiskola jogutód intézménye a Budapesti gazdasági Főiskola (Budapest).

A Bánki Donát Műszaki Főiskola, a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola és a Könnyűipari Műszaki Főiskola jogutód intézménye a Budapesti Műszaki Főiskola (Budapest).

A Miskolci Egyetem Dunaújvárosi Főiskolai Kar jogutód intézménye a Dunaújvárosi Főiskola (Dunaújváros).

A kecskeméti Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola, a Kecskeméti Tanítóképző Főiskola és a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Kertészeti Főiskolai Kar jogutód intézménye a Kecskeméti Főiskola (Kecskemét).

A nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola és a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Főiskolai Kar jogutód intézménye a Nyíregyházi Főiskola (Nyíregyháza).

A Debreceni Agrártudományi Egyetem Szarvasi Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőtúri Mezőgazdasági Főiskolai Kar és a békéscsabai Körös Főiskola jogutód intézménye a Tessedik Sámuel Főiskola (Szarvas).